

Hissedarın Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Kararlarına Karşı İptal Davası Açmasında Karşı Oy Yazısı Şartı

Stj. Av. Onur ALPTEKİN

The Doge on the Bucintoro near the Riva di Saint'Elena, Francesco Guardi, Kanvas üzerine yağlı boya, Louvre Müzesi, Paris

6762 sayılı eski Türk Ticaret Kanunun 435. maddesi anonim şirketlerin bünyesinde umumi heyet (genel kurul), idare heyeti (yönetim kurulu) ve murakıplar (denetçiler) olmak üzere bulunması zorunlu üç temel organ belirtilmiştir. 6102 sayılı yeni Türk Ticaret Kanunu ise bu sayıyı ikiye indirmiş ve zorunlu organları genel kurul ve yönetim kurulu olarak sıralamıştır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu anonim şirketlerdeki genel kurul ve yönetim kurulu arasındaki işlev, görev ve yetki farklarını ve dağılımını madde 375 ile 408 arasında düzenlemiştir. İlgili hükümlere göre kanun, işbu kurullar arasında hiyerarşik bir düzen öngörmemektedir. Bunun yerine kanunda genel kurul ve yönetim kurulu arasında fonksiyonel bir ayrım belirtilmiştir.

Genel kurul, şirketin pay sahipleri veya bunların temsilcilerinin katılımı ile yılda zaruri olarak en az bir kere ve ayrıca gerekli olduğu hallerde bir araya gelmektedir. Bu kurulda alınan kararlar şirketi oluşturan tüm organ ve kişileri bağlar niteliktedir (TTK 423). Genel kurul, karar organı statüsünü ihtiva ettiğinden, sorumluluk işbu kararları icra eden yönetim kurulunda ve bağımsız denetçilerdedir. (TTK 553 vd.)

Genel kurul, şirketin bünyesinde yer alan organlardan biridir; bu nedenle aldığı kararlar prensip olarak şirketin iç ilişkileriyle ilgilidir. Genel kurulun aldığı icra edilebilir nitelikteki kararlar, şirketin içte ve dışta şirketin yönetim ve temsil organı olan yönetim kurulunca uygulanır.

TTK madde 408 fıkra iki, genel kurulun devredilmez yetkilerini sıralar. İlgili kanun hükmü şu şekildedir:

a) Esas sözleşmenin değiştirilmesi.

b) Yönetim kurulu üyelerinin seçimi, süreleri, ücretleri ile huzur hakkı, ikramiye ve prim gibi haklarının belirlenmesi, ibraları hakkında karar verilmesi ve görevden alınmaları.

c) (Değişik: 26/6/2012-6335/22 md.) Kanunda öngörülen istisnalar dışında denetçinin seçimi ile görevden alınması.

d) Finansal tablolara, yönetim kurulunun yıllık raporuna, yıllık kâr üzerinde tasarrufa, kâr payları ile kazanç paylarının belirlenmesine, yedek akçenin sermayeye veya dağıtılacak kâra katılması dâhil, kullanılmasına dair kararların alınması.

e) Kanunda öngörülen istisnalar dışında şirketin feshi.

f) Önemli miktarda şirket varlığının toptan satışı

Genel kurul kararlarının sakatlığı

Genel kurul kararları her şeyden önce hukuki işlemdir. Bu sebepten ötürü ilgili kararların geçerliliği bir yandan hukuki işlemlerin geçerlilik şartlarını düzenleyen genel hükümlere, diğer yandan da TTK'da ve sözleşmede düzenlenen özel geçerlilik hükümlerine tabidir. Bu şartlardan herhangi birine aykırılık genel kurul kararının sakat hale gelmesine neden olacaktır.

Hukuki sakatlık, ihlal edilen hukuk kuralının niteliğine göre dört şekilde ortaya çıkar : Yokluk, butlan, iptal edilebilirlik ve askıda hükümsüzlük. TTK bunlardan iptal davasını ve ETK'dan farklı olarak butlanı açıkça düzenlemiş; askıda hükümsüzlükten açıkça söz etmemekle birlikte, bu yaptırıma yol açacağı kabul edilen hallere de yer vermiştir. Bununla birlikte, ETK döneminde olduğu gibi yokluk yaptırımına ilişkin genel hükümlerin, TTK 1, MK 5, BK 26-27 ve 646 hükümleri yoluyla genel kurul kararlarına da uygulanacağı tartışmasızdır.¹

Genel kurul kararlarının iptal edilebilirliği

Genel kurul kararının sakatlığının özel bir görünümü olan iptal edilebilirlik, iptal davası yolu ile pay sahiplerinin çoğunluğa karşı koyabilmesine olanak sağlayan, bu haliyle azınlığı koruyan en önemli unsurlardan birisidir. Nitekim, TTK md. 423'ün lafzından da anlaşılacağı gibi, genel kurul kararları toplantıya katılmayanlar ile

¹ Prof. Dr. Mehmet Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, Beta Yayınevi, 13. Bası, syf. 196

katılmakla beraber karara karşı çıkanlar için de bağlayıcıdır. Bu sayede iptal davası, anonim şirket ortağına, kanunda sayılan koşulların oluşması halinde çoğunluk gücüne karşı koyabilme hakkını vermektedir.²

İptal edilebilirlik, genel kurul kararının sakatlığının diğer görünümleri olan butlan ve yokluk hallerinden farklı özellikler ihtiva etmektedir. İlk olarak, yokluk ve butlanla sakat kararlar en baştan itibaren geçersiz nitelikte olup bunlar hakimce re'sen gözetilebilecekken, iptal edilebilir bir genel kurul kararı, ancak TTK md. 446'da sayılan kişilerden birisinin açacağı iptal davası ile geçersiz hale gelebilir. İptal davası konusunda mahkemece hüküm verilene kadar genel kurul kararı geçerli olup hükümlerini hukuken icra etmeye devam eder. Diğer bir yandan, genel kurul kararlarının butlanı ve yokluğu her zaman ileri sürülebildiği halde, diğer kararlara karşı iptal davası, genel kurulun karar tarihinden itibaren üç ay içerisinde ortaklık merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde açılmalıdır.

TTK md. 445'te üç tane iptal edilebilirlik sebebi sıralanmıştır :

446 ncı maddede belirtilen kişiler,

- i.kanun veya*
- ii.esas sözleşme hükümlerine*
- iii.ve özellikle dürüstlük kuralına*

aykırı olan genel kurul kararları aleyhine, karar tarihinden itibaren üç ay içinde, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler.

Genel kurul kararlarına karşı iptal davası açmanın şartları

Yukarıdaki bilgiler ışığında genel kurul kararlarına karşı iptal davası açılabilmesi için gerekli şartları şu başlıklar altında toplayabiliriz :

- a. Bir genel kurul kararının bulunması
- b. Kararın TTK ve ilgili başkaca mevzuata, anasözleşmeye ve dürüstlük kuralına aykırılık ihtiva etmesi (TTK 445)
- c. İptal davası açabilecek kişilerden olma (TTK 446)
- d. Karar verilirken meydana gelen ihlalin kararın verilmesine etki etmiş olması
- e. Davanın genel kurul karar tarihinden itibaren 3 ay içerisinde açılmış olması

TTK 446/1(a)'da düzenlenen red oyu veren hissedarın muhalefetini kurul tutanağına geçirilmesi zorunluluğu

TTK 446'da iptal davası açabilecek kişiler sıralanmıştır :

a) Toplantıda hazır bulunup da karara olumsuz oy veren ve bu muhalefetini tutanağa geçiren,

b) Toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın; çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurula

² Prof. Dr. Oruç Hami Şener, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, Seçkin Yayınevi, 4. Bası, syf. 536

katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri,

c) Yönetim kurulu,

d) Kararların yerine getirilmesi, kişisel sorumluluğuna sebep olacaksa yönetim kurulu üyelerinden her biri

Bu alt başlık altında TTK 446 kapsamında iptal davası açabilecekler arasında sayılan a bendi pay sahiplerinin iptal davası açabilmesi için genel kurul kararı alınırken, red oyu vermekle beraber karara muhalefet şerhi koydurmalarının gerekip gerekmediği ve gerekiyor ise bundan ne anlaşılması gerektiği Yargıtay kararları ile irdelenecektir.

Eski Ticaret Kanununda “genel kurul kararına muhalefet şerhi düşürülmesinden” ne anlaşılması gerektiği tartışmalıydı. 6102 sayılı yeni Türk Ticaret Kanunu’nun yürürlüğe girmesinden beri muhalefet şerhinin hangi hallerde gerektiğinin sınırları net olarak belirlenmiş değildir.

Moroğlu ve Erdoğan’a göre, karara olumsuz oy veren hissedarın bu yönde oy kullandığı toplantı tutanağından açıkça anlaşılması halinde karara karşı oy kullanan hissedarın, bunun yanında karara muhalif kaldığı belirtmesine gerek yoktur.³ Yani, toplantı tutanağına, karara karşı olumsuz oy kullanan hissedarın aleyhe oy kullandığı isim ile birlikte yazılı ise TTK 446/1(a)’daki “muhalefet şerhi düşme” şartının halihazırda gerçekleştiği kabul edilir. Bu halde ayrıyeten muhalefet edildiğinin hissedarın toplantı tutanağına geçirilmesine gerek yoktur.

Bilakis Yargıtay kararlarında muhalefet şerhini her halde iptal davası şartlarından biri olarak sayarak, TTK 446/1(a)’nın katı bir yorumunu yapmıştır.

“...Dava dosyası içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına, 6102 sayılı TTK’nın 446/1-a maddesi uyarınca genel kurul toplantısında hazır bulunup karara olumsuz oy veren ve bu muhalefetini tutanağa geçirten pay sahiplerinin iptal davası açmalarının mümkün olmasına, muhalefet şerhinin dava açma koşulları arasında yer almasına, genel kurul toplantısına katılan davacının, alınan 7, 9 ve 10 nolu kararlara karşı oy kullanmış olmasına rağmen söz konusu kararlara muhalefet ettiğini ayrıca ve açıkça yazdırmamış bulunmasına, alınan kararlarda hükümsüzlük halinin de olmamasına, bu durumda davacının açtığı iptal davasının anılan maddeler yönünden uyumsuzluğun esasına girilmeksizin salt bu gerekçeyle reddi gerekirken yazılı gerekçelerle reddi doğru değil ise de sonucu itibarıyla doğru olan kararın, yukarıda açıklanan kısmen değişik gerekçeyle onanmasının gerekmesine göre, davacı vekilinin tüm temyiz itirazlarının reddi gerekmiştir...”⁴

Yargıtay bir diğer kararında, muhalefet şerhini yine iptal davası için zorunlu koşul olarak gözetse bile, muhalefetin toplantı sırasında tutanağa geçirilebileceği gibi dilekçe vasıtasıyla da belirtilebileceğinin altını çizerek TTK 446/1(a) hükmünün unsurlarını geniş yorumlamıştır :

³ Moroğlu-Erdoğan, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu-Değerlendirme ve Öneriler, 7. Baskı, İstanbul 2012, s. 246

⁴ 11. HD, 06.10.2015, E. 2014/13357, K. 2015/9986

“...Mutlak butlan hali dışında toplantıya katılıp alınan karara karşı aleyhe oy veren ve muhalefeti tutanağa geçirten ortağın yukarıda belirtilen nedenlerle iptal davası açması mümkündür. Buna göre, iptal davası açılabilmesi için olumsuz oy kullanılması tek başına yeterli olmayıp, ayrıca karşı oy kullanan ortakların muhalefeti tutanağa geçirmeleri veya bu hususta ayrı bir dilekçe vermeleri gerekmektedir. Dava konusu genel kurul toplantı tutanağının incelenmesinde, vekili aracılığıyla 26.03.2010 tarihli genel kurula katılan davacının, gündemin 5. maddesi ile görüşülen yönetim kurulu üyelerinin ve murakıbın ibrasına ilişkin oylamada ret oyu vermesine karşın usulüne uygun muhalefet şerhini tutanağa yazdırmadığı, ayrı bir dilekçe ile de muhalefet bildirmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, anılan maddeye ilişkin olarak davacının artık genel kurul kararının iptalini isteyemeyeceğinin gözetilmesi gerekirken mahkemece bu hususun gözden kaçırılarak yazılı şekilde hüküm tesisi doğru görülmemiştir...”⁵

Temel sorun toplantı tutanağından karara karşı kimin red oyu kullandığı anlaşılamadığı zaman ortaya çıkmaktadır. Mevzuata göre genel kurul toplantı tutanağında olumlu ve olumsuz oyların kimlerce kullanıldığının ismen belirtilmesi zaruri değildir. Genel Kurul Toplantı Yönetmeliği ekinde bulunan tutanak örneğinde, her gündem maddesi için kaç olumlu kaç olumsuz oyun verildiğinin belirtilmesinin yeterli olduğu ifade edilmiştir. Kanundaki düzenlemede olduğu gibi örnek tutanak çerçevesinde de, kimlerin olumlu kimlerin olumsuz yahut çekimser kaldığının ismen belirtilmesine gerek yoktur.⁶

Hissedarın muhalefet şerhi düşmesine izin verilmeden genel kurulun sonlandırılması

Prensip olarak hissedar muhalefet şerhini toplantı sonuna kadar tutanağa geçirebilir. Ancak, toplantı oldu bittiye getirilmiş veya hissedarın toplantıya katılması ve erişimi engellenmiş ise genel kurul toplantısı sona erse de karara karşı muhalefet şerhinin tutanağa düşülmesini talep edebilir. Şirketçe ilgili hissedarın talebi yerine getirilmezse; hissedar, kendisine muhalefet şerhi düşülmesine imkanının verilmediğini mahkeme nezdinde her türlü delille ispat edebilir.⁷

Şubat 2021

Dikkat: Bu yazı genel bilgi vermekte olup; hukuki tavsiye verme amacı içermemektedir.

⁵ 11.HD, 01.10.2015, E. 2014/12784, K. 2015/9772

⁶ Yard. Doç. Dr. Ali Haydar Yıldırım, 9 Eylül Üniversitesi Ticaret A.D. öğretim üyesi, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 7, 2016

⁷ Yard. Doç. Dr. Ali Haydar Yıldırım, 9 Eylül Üniversitesi Ticaret A.D. öğretim üyesi, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 7, 2016, syf. 424

alptekin & kaya
hukuk bürosu